

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyriometodějská teologická fakulta

Katedra křesťanské sociální práce

Charitativní a sociální práce

Kristýna Klečková

*Proměna práce dobrovolníků u seniorů v koronavirové
situaci ve vybraném zařízení*

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Jurničková, Ph.D.

2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovávala samostatně na základě použitých pramenů a literatury, které jsou uvedeny v bibliografickém seznamu.

V Olomouci 22.6.2022

Kristýna Klečková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce, paní Mgr. Pavlíně Jurničkové, Ph.D. za její obětavé a vstřícné vedení v průběhu psaní mé práce. Jsem vděčná za připomínky, trpělivost a zpětnou vazbu, kterou mi vždy ochotně poskytla. Poděkování také patří celé mé rodině, za podporu ve studiu.

Obsah

Úvod	6
Teoretická část.....	8
1 Dobrovolnictví	8
1.1 Kdo je dobrovolník?	8
1.2 Typy dobrovolnické činnosti	9
1.2.1 Z hlediska cesty, kterou se dobrovolník ubírá.....	9
1.2.2 Podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci	10
1.2.3 Dobrovolnictví z hlediska časového vymezení	11
1.3 Motivace dobrovolné činnosti	12
1.4 Bariéry dobrovolnictví.....	14
1.5 Práva a povinnosti dobrovolníků.....	15
1.6 Přínos dobrovolníků pro sociální služby	16
Shrnutí kapitoly	16
2 Dobrovolnické organizace	18
2.1 Organizace ADRA.....	18
Shrnutí kapitoly	19
3 Dobrovolnictví u seniorů	20
3.1 Kdo je senior.....	20
3.2 Senior v domově pro seniory	21
3.3 Modely dobrovolnictví v sociálních službách.....	22
3.3.1 Dobrovolnictví „IN“	23
3.3.2 Dobrovolnictví „OUT“	23
3.3.3 Dobrovolnictví jako nespécifická rehabilitace.....	23
Shrnutí kapitoly	24
4 COVID-19.....	25
4.1 Vakcinace COVID-19	26

4.2	Nouzový stav v domovech pro seniory	26
	Shrnutí kapitoly	27
	Empirická část	28
5	Výzkum.....	28
5.1	Cíl výzkumu a výzkumná otázka.....	28
5.2	Metoda výzkumu	28
6	Technika sběru a analýza dat	30
7	Respondenti.....	31
8	Výsledky analýzy dat.....	32
8.1	Základní údaje o respondentech	32
8.2	Doba před koronavirovou situací	33
8.3	Doba při koronavirové situaci	35
8.4	Vnímání dobrovolnictví v současnosti	37
8.5	Shrnutí výzkumu.....	38
	Závěr.....	40
	Bibliografie.....	42
	Seznam tabulek	45
	Anotace.....	46
	Anotation	47

Úvod

Dobrovolnictví u seniorů je v České republice rozsáhlé téma. Jedná se například o dobrovolnictví v domácnostech, nákupy pro klienty, doprovázení k lékařům, nebo o dobrovolnictví v domovech pro seniory.

V době koronavirové pandemie se dobrovolníci do služeb poptávali mnohem více než dříve. Ať už se jednalo o nákupy seniorům a roznos domů, protože bylo doporučeno seniorům nevycházet. Dále se jednalo o pomoc pracovníkům sociálních služeb, kteří neměli dostatek sil či onemocněli koronavirem, a také díky tomu, že jich bylo čím dál tím méně, neměli dostatek času na to, aby s klienty pracovali i individuálně. Většinou se jednalo o základní práci kolem klientů. Organizace, které dobrovolníky zprostředkovávají, využívali reklamy na internetu, v televizi, nebo dokonce házeli letáčky i do schránek domů, a to jen proto, aby bylo dostatek dobrovolníků, kteří by mohli pracovníkům v daných oblastech jakkoli pomoci.

Důvodem, proč sledovat, jak se proměnila práce dobrovolníků v době koronaviru, je zjistit, jak se mohou podílet změny v chování společnosti s ohledem na různé krize, ať již zaviněné či nezaviněné lidmi, dále změny například klimatické, migrační, terorismus, což také změni potřebu v chování dobrovolnictví na tuto poptávku. Toto sledování nás lépe připraví na možné změny a zrychlí pružnost a rychlost se daným změnám přizpůsobit. Tím by mohlo být dobrovolnictví, v případě, že se z jednotlivých situací společnost poučí, lépe využíváno a pomáhat hlavně tam, kde je jej nejvíce zapotřebí. Vzhledem k tomu, že na všechny tyto situace pomáhá reagovat sociální pracovník, myslím si tedy, že je také důležité, aby sociální pracovník uměl pracovat i s dobrovolníky.

Vybrala jsem si téma o dobrovolnicích u seniorů z toho důvodu, že sama jsem se v době koronavirové situace nechala zaškolovat na dobrovolníka v domově pro seniory. Sama jsem si uvědomovala, jaké to je, když člověk sedí v místnosti sám a nemá s kým si popovídat, a tzv. i postěžovat na danou těžkou situaci. Chtěla jsem zjistit, jestli se proměnila práce dobrovolníků v koronavirové situaci v domově pro seniory, nebo zda tato práce, kterou jsem dělala i já sama, se týkala těch samých činností i před koronavirovou situací. Sám sociální pracovník v domovech pro seniory pracuje i s dobrovolníky. Je to náročná práce a myslím si, že v době koronavirové situace tato práce byla ještě těžší.

Svou práci jsem rozdělila do dvou částí. Teoretická část a empirická, tedy výzkumná část práce.

V teoretické části své práce se budu věnovat hlavně tématu dobrovolnictví. Jedná se o kapitolu, která je velmi důležitá pro mou práci. Zmíním zde co to je dobrovolnictví, kdo to dobrovolník je, také, že se dobrovolnictví dělí na různé typy, proberu motivaci dobrovolníků pro tuto práci, jaká má práva, ale i povinnosti, a samozřejmě se zmíním i o tom, jaký přínos mají dobrovolníci pro sociální služby. Dále se budu zmiňovat o dobrovolnických organizacích, které dobrovolníky zaškolují a uzavírají s nimi dohody o dobrovolnictví. Následně bych chtěla blíže specifikovat samotné dobrovolnictví u seniorů, kde příležitost samotnou činnost dobrovolníka, kdo je to senior, a také jaké máme modely dobrovolnictví v sociálních službách. A nakonec se budu věnovat onemocnění COVID-19. zmíním zde vakcinaci COVID-19, a následně budu pokračovat také, jaký byl nouzový stav v domovech pro seniory.

V empirické, tedy výzkumné části mé práce se budu věnovat splnění cíle práce. Jako výzkumnou metodu jsem si zvolila kvalitativní výzkum, tedy případovou studii. Skupinu vybraných respondentů, se kterými budu pracovat, jsou dobrovolníci, kteří dochází do určitého domova pro seniory a zároveň to jsou dobrovolníci, kteří byli vyškoleni a pojištěni organizací ADRA.

Cílem mé práce je zjistit, jak se proměnila práce dobrovolníků u seniorů v koronavirové situaci.

Teoretická část

1 Dobrovolnictví

Vzhledem k tomu, že cílem mé práce je zjistit, jak se proměnila práce dobrovolníků v koronavirové krizi, budu psát o dobrovolnictví jako takovém. Následně i dojdeme k tomu, kdo to dobrovolník je, jeho motivaci, bez které by dobrovolník nedělal práci tak, jak má, typy dobrovolnictví, ale samozřejmě i bariéry v dobrovolnictví, které každého dobrovolníka doprovází, i práva a povinnosti dobrovolníků, které jsou potřeba, aby každý dobrovolník věděl, na co má právo a samozřejmě i jaké má povinnosti. A nakonec také, co je velmi důležité, jaký přínos dobrovolníků je právě pro sociální služby, jako například domovy pro seniory (služby).

Dobrovolnictví můžeme spojovat s jakoukoliv cílovou skupinou a s jakoukoliv událostí. Každý člověk, který pomáhá někde, kde by mohl být užitečný a bez nároku na odměnu, si může teoreticky říkat dobrovolník. Často se jedná o pomoc v rodině, mezi přáteli, sousedy, anebo právě pomoc cizím lidem. Vzhledem k tomu, že tato bakalářská práce se zaměřuje na dobrovolnictví u seniorů v sociální službě, je potřeba, abychom si toto pojetí trochu přiblížili.

V České republice je dobrovolnictví upraveno podle zákona číslo 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. V tomto zákoně můžeme najít veškeré podmínky, podle kterých stát dobrovolnickou službu podporuje.

Dobrovolnická služba je bezplatná činnost. Při této činnosti dobrovolník poskytuje pomoc při přírodních a ekologických katastrofách, také pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, lidem se zdravotním postižením, nebo právě seniorům. Dobrovolnickou službu můžeme dělit na dlouhodobou (jedná se o službu, která je vykonávána déle než 3 měsíce), a na krátkodobou (tedy dobrovolnická služba kratší, než 3 měsíce). (Zákon 198/2002 Sb., § 2)

1.1 Kdo je dobrovolník?

Dobrovolník je člověk, který se svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou činnost ve svém volném čase. Člen sociálního družstva nesmí vykonávat dobrovolnickou činnost v případě, že se jedná o činnost, která je pro potřebu sociálního družstva, kterého je on sám členem. Zároveň za svou práci nesmí požadovat žádnou finanční odměnu. Člověk, který chce vykonávat dobrovolnickou činnost by měl dosahovat minimálního věku 15 let, jestliže dobrovolnická činnost je vykonávána v České republice. Pokud dobrovolník chce vycestovat a

dělat svou práci na území jiného státu, musí mít minimální věk 18 let. (zákon č. 198/2002 Sb., § 3)

Dobrovolník může pracovat v jakékoliv organizaci, která dobrovolníky poptává. Některé služby ale spolupracují s dobrovolnickými organizacemi (organizacemi), která dobrovolníky zaškolují, podepisují s nimi smlouvy a zároveň je posílají na místa, které dobrovolnictví vyžadují. Dobrovolníci bývají u seniorů, u lidí s tělesným, mentálním a duševním onemocněním, u chronicky nebo terminálně nemocných, u migrantů, azylantů, ale také u dětí a mládeže od 6 let do 26 let věku, které jsou ohroženy společensky nežádoucími jevy (zákon č. 198/2002 Sb., § 2)

Práce dobrovolníka se liší podle služby, do které dobrovolník dochází. Například u seniorů či tělesně postižených mohou dobrovolníci napomáhat k aktivizaci, motivaci a psychické pohodě klienta. Takovou práci dobrovolník vlastně pomáhá i rodině klienta, protože rodina ví, že na podporu svého rodinného příslušníka, který službu využívá, není sama. Dále dobrovolník může vypomáhat u dětí a dospělých se zdravotním postižením, kdy klientům pomáhá zapojit se do běžného života. Dobrovolníci mohou také vypomáhat s organizací, nebo dokonce sami organizovat aktivity ve službách, které leckdy přispívají ke zlepšení nálady klientů, ale i personálu. Díky dobrovolníkům se mohou zaměstnanci služby více věnovat své odborné činnosti. (MZCR, 2020, [online])

1.2 Typy dobrovolnické činnosti

Jelikož je tématem mé práce dobrovolnictví u seniorů ve vybraném domově pro seniory, který také využívá určité druhy dobrovolnické činnosti, je zapotřebí rozlišit typy dobrovolnictví podle určitých kritérií. Ze všech autorů, které rozlišují různé typy dobrovolnických činností, je mě osobně nejbližší rozdělení podle autorů Tošnera a Sozanské, kteří rozdělují dobrovolnictví podle následujících kritérií:

- Podle hlediska cesty, kterou se dobrovolník ubírá.
- Podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizacích.
- Z hlediska časového omezení.

1.2.1 Z hlediska cesty, kterou se dobrovolník ubírá

Dobrovolnictví, které vzniká „zdola nahoru“ je založené na neformální skupině přátel. Ta začala společnou činností a následně zraje do neformální strukturované skupiny a postupuje k registrované neziskové organizaci. Většina neziskových organizací právě začínala od roku 1989

tímto způsobem. Některé organizace dnes fungují pouze na čistě dobrovolnické činnosti, ale ostatní organizace jsou v současné době součástí neziskového sektoru jako funkční a potřebná občanská sdružení, či jako účelová zařízení církví. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 38)

Jako další typ dobrovolnictví Tošner a Sozanská (2002, str. 39) uvádí dobrovolnictví, které působí „zvenčí dovnitř“. Tento typ dobrovolnictví funguje na bázi strukturované organizace, ve které pracují profesionálové. I tyto organizace se rozhodují s dobrovolníky spolupracovat, nebo jak dobrovolníky, se kterými již pracuje, lépe organizovat. Jedná se o domovy pro seniory, nemocnice, nebo například školy. V tomto typu dobrovolnictví může nastat problém ve vztahu se zaměstnanci služby a nově přichozími dobrovolníky, kteří zaměstnancům vypomáhají. Problém bývá obvykle v tom, že zaměstnanci mívají obavy, že jim dobrovolníci tzv. „berou práci“ a zaměstnavateli se to bude více líbit, protože dobrovolníci pracují zadarmo a zaměstnancům musí platit. Zároveň také může nastat nedorozumění v tom, že by dobrovolníci mohli přinést pouze více práce. Jedná se především o to, že dobrovolník například v domově pro seniory musí mít vždy nějakého zaměstnance po ruce, musí se chodit ptát, zda může s klienty nějak pracovat, nebo s nimi dělat různé činnosti. Z tohoto vyplývá, že zaměstnancům tzv. „bere čas“ na jejich práci, kterou oni následně nemusí stíhat.

1.2.2 Podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci

Typ dobrovolnictví, kdy je na jejich existenci přímo závislý chod organizace. Tento typ se využívá hlavně pro zajišťování humanitárních akcí nebo pro ekologické iniciativy a kampaně. V takovém případě je dobrovolník hlavní silou organizace a podílí se na naplňování výhradních cílů organizace. Bez dobrovolníků není možné realizovat veškeré akce, kterými se organizace prezentuje a také naplňuje své poslání. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 39)

Další, neméně důležitý typ dobrovolnictví podle Tošnera a Sozanské (2002, str. 39) je vykonávání činnosti dobrovolníků společně se zaměstnanci, nebo namísto nich. Tento typ se využívá hlavně u sociálních a zdravotních služeb. Jelikož dobrovolníci mohou vykonávat činnosti, jako je žehlení, obsluha dobročinných obchůdků, úklid, účetnictví nebo stavební úpravy, mohou velmi výrazně snížit finanční náklady služby.

V neposlední řadě jde také o činnost dobrovolníků, která není pro chod služby důležitá. Ale výrazně kvalitu služby zlepšuje. Jedná se například o procházky s klienty, povídání si s nimi, organizování různých výtvarných či jazykových kroužků a volnočasových aktivit. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 39)

V mé bakalářské práci se věnuji dobrovolnictví u seniorů ve vybraném domově pro seniory (služby). Dobrovolníky do těchto služeb obvykle zprostředkovává jiná dobrovolnická organizace (organizace). Je ovšem zapotřebí si uvědomit, jaký druh dobrovolnictví je ve službách nejvíce využíván. Určitě se v jednotlivých domovech pro seniory setkáváme se všemi výše uvedenými druhy, ale který převládá a proč? Vzhledem k tomu, že služba musí být soběstačná a nespolehat na volný čas a spolehlivost lidí, kteří chtějí pomáhat, předpokládáme, že nejvíce užívaným dobrovolnickým typem, je typ, kdy není dobrovolník a jeho činnost pro chod služby důležitá natolik, aby ochromila chod služby. Je to z toho důvodu, že ve službě jsou určité postupy, které se musí plnit denně a toto dobrovolnictví do těchto postupů úplně nepatří. Většinou se jedná o pečovatelskou službu, nebo podávání jídla, kdy se služba nemůže spoléhat jen na dobrovolníky, ale musí tyto činnosti zajistit vlastními silami. V takovém případě spíše dobrovolník zajišťuje, aby měli klienti příjemný den, například realizováním různých akcí, nebo hraní her.

1.2.3 Dobrovolnictví z hlediska časového vymezení

Jedná se o dobrovolné zapojení při jednorázových akcích. Tento typ se využívá v kampaních, sbírkách nebo například benefičních koncertech. Tyto akce se většinou pořádají jednou nebo dvakrát do roka. Služba, která většinou jednorázově spolupracuje s dobrovolníky si většinou domlouvá poté dobrovolníky na delší dobu třeba jako výpomoc v organizacích. Vzhledem k tomu, že lidé, kteří dobrovolně pomáhají při těchto akcích nemají většinou přes rok více volného času, který by mohli dávat do dobrovolnictví, uzavírají s danou organizací dohodu o dobrovolnictví pouze ústně. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 40)

Podle Tošnera a Sozanské (2002, str. 40) mezi další typy dobrovolnictví z hlediska časového vymezení patří dlouhodobá dobrovolná činnost. Ta je poskytována opakovaně například dvě hodiny jednou týdně a bývá to většinou na celý rok. V tomto typu dobrovolnictví už je dohoda o dobrovolnictví sepsána a podepsána formálně. Tuto formu dobrovolnictví velmi často využívají domovy pro seniory. Většina organizací dobrovolníky zprostředkovává hlavně na takovou dobu. Dobrovolník dochází do služby alespoň jednou týdně a tráví svůj volný čas s klienty. Také v koronavirové situaci dobrovolník musel nejprve podepsat dohodu o dobrovolnické činnosti a poté začít dělat svou práci. Jen v té době bylo časté, že dobrovolníci pracovali krátce.

A nakonec se jedná o dobrovolnou službu. Dobrovolná služba je dlouhodobé dobrovolnictví na několik měsíců i let obvykle v jiné zemi. Do této služby patří také příprava dobrovolníka na

misí, úhrada nákladů, které jsou spojené s cestou, pobytem, zdravotní a sociální pojištění. Náklady na dobrovolnou službu bývají velmi vysoké. Tato služba je vždy organizována profesionálně. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 40)

Každá služba musí zvážit, zda potřebuje dobrovolníky a k jakému účelu by je vlastně využila. Pokud ustrne na názoru, že dobrovolníci je budou pouze zdržovat od práce a jejich poslání, nemusí být dobrovolnická činnost pro takovou službu účinná. Je vždy zapotřebí zvážit, jak chci dobrovolníky využít, kde nám mohou pomoci, bude tam pomoc opravdu zapotřebí a bude pomoc účinná? Není to zneužívání lidí s dobrým srdcem? K čemu jinému by dobrovolnická činnost byla, než k tomu, aby někomu byla k užítku. Je mnoho aspektů, které by měly ovlivnit rozhodnutí služby přizvat ke své práci dobrovolníky. Každopádně, pokud je služba otevřená dobrovolnické činnosti, může při dobré organizaci dobrovolníků zajistit i úsporu nákladů, času zaměstnanců služby a k jejímu zkvalitňování pro samotné klienty. Uvědomme si, že se nikdo nechce na stáří stát přítěží a vidět, jak péče o něj jeho okolí či zaměstnance služby unavuje a jsou díky své práci vyhořelí. A tady právě může pomoci dobrovolnická činnost. Jak klient, kterému se může někdo věnovat, povídat si s ním, zajímat se o něj, bude mít dobrý pocit, že není na obtíž a ještě může být i šťastný, tak i zaměstnanec služby může mít více času na práci, kterou nemusí dělat ukvapeně s pocitem, že neplní své poslání, jak by měl a chtěl. Klient je na prvním místě a to je vlastně nejdůležitější.

1.3 Motivace dobrovolné činnosti

Motivace dobrovolníka je velmi důležitá. Nezáleží vůbec na tom, kde a s jakou cílovou skupinou pracuje. Důležité pouze je, aby dobrovolník neměl vůči cílové skupině nějaké předsudky, které by mohly bránit v jeho práci.

Motivace je pozitivní stav, který vede k určitému výkonu. Je to pocit, který každý člověk má v sobě a nutí ho přemýšlet, pracovat, vynalézat, studovat, dosáhnout určitého cíle, nebo například pomáhat. Hodně často se stává, když člověku nevychází věc, ke které je motivován, že člověk se stává demotivován. Demotivace je opakem motivace, člověk nemá náladu plnit si své cíle, ke kterým kdysi byl motivován ať už sám sebou, nebo okolím. (Nakonečný, 1996, str. 12)

Mezi druhy motivace patří také poděkování dobrovolníkům od zaměstnanců služby. Dobrovolníky je možné odměňovat za jejich práci více způsoby. Samozřejmě první způsob, který vychází na povrch je prosté „Děkuji“. Toto patří ke každému mezilidskému kontaktu. Mezi další příležitosti, kdy zaměstnanci mohou poděkovat dobrovolníkům za jejich práci je také se párkrát v roce se s nimi sejít a ocenit jejich práci. Nejvíce příležitostní den v roce je 5.

prosinec. Jedná se o Mezinárodní den dobrovolníků. V mnoha zemích se v tento den pořádají slavnostní akce. Na nich se právě dobrovolníkům děkuje, předávají se různé diplomy, dárky a jiná ocenění. V koronavirové situaci v České republice v Moravskoslezském kraji předseda rozesílal dobrovolníkům poděkování formou dopisu, a malého dárečku. Jednalo se o ručně šitou roušku a origami. Nejde o to, že je dárek velký a drahý. Jedná se hlavně o to, že si někdo vzpomene a poděkuje dobrovolníkovi za jeho pomoc. (Metodika dobrovolnictví v sociálních službách, str. 53)

Podle Tošnera a Sozanské (2002, s. 47) dělíme motivaci k dobrovolnictví na tři typy. Konvenční, reciproční a nerozvinutá motivace. Tyto typy se navzájem prolínají, ale u některých dobrovolníků je jeden z typů více dominantní.

Konvenční motivace je často vyznačována u lidí starších 60 let anebo u věřících. Dobrovolníka k této práci vedly morální normy svého blízkého okolí, nebo obecná neformální pravidla chování společnosti. Lidé, u kterých převládá konvenční motivace mají ve svém rozhodování sklon následně preferovat náboženství. Tato motivace se opírá o principy křesťanské morálky a také o představy o správném způsobu života ve společnosti. Lidé s konvenční motivací se stávají dost často dobrovolníky jen proto, že se to sluší a patří. Konvenční motivace má nejbližší k výpomoci rodině, příbuzenstvu a nejbližší komunitě. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 47)

Reciproční motivace se hodně často ukazuje u mladších lidí do 30 let a u lidí, kteří jsou ateisticky zaměřeni. Člověk hledá u dobrovolnictví prvky, které by byly přínosné i pro něj samotného. U reciproční motivace je velký zájem k získávání nových zkušeností, navazování nových vztahů a také snaha o uplatnění svých schopností a udržení se v určité kondici. U této motivace se jedná o vzájemně prospěšné dobrovolnictví. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 47)

Nerozvinutá motivace se hodně často projevuje u vysokoškoláků a u lidí středního věku, tedy od 46 do 60 let věku. Tato motivace se omezuje pouze na soubor těch prvků, které vytvářejí základní prostor pro rozhodování dobrovolníků. Jde o prvky, jako například důvěra v organizaci, pro kterou by dobrovolníci měli pracovat, přesvědčení o smysluplnosti dobrovolnictví a také jde o určitý pocit, že se prostřednictvím tohoto dobrovolnictví mohou lidé podílet na šíření určité dobré myšlenky. Tato motivace je nejvíce veřejně prospěšná. (Tošner a Sozanská, 2002, str. 47)

V mé práci jsem spolupracovala s dobrovolníky, kteří také museli mít motivaci pro práci se seniory. Všechny tři typy, jak už konvenční, reciproční, tak i nerozvinutý se u mých respondentů, se kterými jsem dělala výzkumnou část své práce, ukazovaly. Například velmi

častý typ motivace v koronavirové situaci se objevoval typ reciproční. Lidé byli často doma, neměli co dělat a chtěli navazovat jakýkoliv sociální kontakt.

1.4 Bariéry dobrovolnictví

Bariéry v dobrovolnictví jsou velmi častý jev. Tyto bariéry bych rozdělila podle toho, od koho bariéry přichází. Dobrovolník, organizace a klienti.

Bariéry ze strany klientů bych rozebrala pouze na základě vlastních zkušeností a rozhovorů s klienty. Starší člověk už bývá unavený a tak ne vždy musí mít náladu na to, aby k němu přišel dobrovolník a aby spolu trávili volný čas. Může mít i strach z příchodu cizí osoby do svého života. Může mít špatnou zkušenost, všichni blízcí lidé odešli nebo například zemřeli a klient má strach, že když se na dobrovolníka upne a následně dobrovolník odejde ze své funkce, klient by to už nemusel zvládnout. V době koronavirové situace se mohly obavy klienta rozšířit o strach z nákazy přenesené na něj dobrovolníkem. Nakonec mě zaujalo to, že klient se stydí za svůj fyzický a psychický handicap, a právě proto pomoc dobrovolníka odmítá. S těmito bariérami jsem se setkala, když jsem sama vykonávala dobrovolnictví v domově pro seniory.

Tošner a Sozanská (2002, s. 55) uvádějí, jaké bariéry má dobrovolník. Jednou z nejčastějších je zjištění, jaký je rozdíl mezi jejich očekáváním a skutečnou činností. Dobrovolník většinou očekává od své práce něco jiného než to, k čemu ho organizace pustí. Jako další bariéru bych uvedla pocit určitého napětí mezi ním samotným a zaměstnanci. Hodně často se totiž stává, že zaměstnanci služby mají pocit, že dobrovolník bude pracovat za ně, že vedoucím služby se to bude více líbit, než aby platili někoho, kdo danou práci bude vykonávat. Právě proto hodně zaměstnanců dobrovolníky odmítá posílat k práci, na kterou byli dobrovolníci uděleni. Naopak dobrovolníci pak mají pocit, že je jejich pomoc k ničemu, nedostávají zpětnou vazbu od organizace, kde dobrovolníci vypomáhají, činnost jim nedává možnost osobního růstu nebo například dobrovolníci cítí nedostatečnou podporu od spolupracovníků.

Oproti výše uvedenému, to v koronavirové situaci bylo trochu jiné. Zaměstnanci dokonce uvítali, když dobrovolník přišel do služby a trávil čas s klientem. Zaměstnanec si tak mohl dělat svou práci a věděl, že klient bude šťastnější, když bude trávit čas s dobrovolníkem, se kterým není každý den, protože on sám to klientovi zajistit nemůže, neměl na to čas, protože se služba potýkala s nákazami i u zaměstnanců a bylo jich opravdu málo.

Tošner a Sozanská (2002, s. 54) také popisují bariéry ze strany organizace. Jako hlavní uvádí pasivitu při vyhledávání a zároveň získávání dobrovolníků do organizace. V některých

organizacích ještě pořád chybí koordinátor dobrovolníků, který by právě tuto bariéru měl měnit k lepšímu. Jako další velkou bariéru uvádějí názor, že u nás v České republice nejsou zájemci o dobrovolnictví. Toto tvrzení se ovšem nezakládá na pravdě, protože v organizacích, které dobrovolnictví zprostředkovávají, je zaškolených dobrovolníků opravdu velké množství. Vlastně službě jen stačí, aby začala s organizací, která dobrovolníky zaškoluje a zprostředkovává, spolupracovat. Organizace také může mít obavy z rizika úrazu dobrovolníka, kteří mají nedostatek informací o dobrovolnictví, obavy ze zneužití klienta dobrovolníkem, nebo například organizace nemá zájem o dobrovolníky pro své klienty.

1.5 Práva a povinnosti dobrovolníků

Každý dobrovolník je na začátku své práce seznámen s tzv. kodexem dobrovolníků, který vyznačuje právě daná práva a povinnosti dobrovolníků. Práva a povinnosti jsou také sepsané v dohodě o dobrovolnictví, kterou by každý dobrovolník měl mít písemně sepsanou s organizací, ve které dobrovolnictví vykonává. Každá organizace si práva a povinnosti dobrovolníka sama upravuje podle toho, jakou práci dobrovolníci vykonávají v dané organizaci.

Mezi nejznámější práva dobrovolníka patří:

- Právo na zaškolení a výcvik nebo trénink,
- právo říct „ne“ pokud činnost nebude vyhovovat zájmům a schopnostem dobrovolníka,
- právo na supervizi,
- právo vyžádat zpětnou vazbu na odpracovanou činnost dobrovolníka,
- právo dostat úplné informace o poslání a aktivitách organizace, ve které dobrovolník vykonává svou práci,
- právo vykonávat činnost, která bude naplňovat očekávání dobrovolníka,
- právo sdělit a zároveň být vyslechnut jak přijímací, tak i vysílající organizací, v případě, že dobrovolník prožívá etický konflikt. (Kodex dobrovolníka, 2012)

Kodex dobrovolníka (2012) také vypisuje povinnosti dobrovolníků. Mezi ty nejznámější povinnosti dobrovolníka patří:

- K vykonávání dané činnosti osobně, podle svých schopností a znalostí,
- je povinen řídit se pokyny zástupce organizace (koordinátora dobrovolníků),
- povinnost vždy požádat o pomoc, pokud se jedná o činnost, kterou sám nezvládne,
- musí plnit úkoly, ke kterým se zavázal,
- neměl zneužívat důvěry, kterou v organizaci má,

- dodržování mlčenlivosti v organizaci.

1.6 Přínos dobrovolníků pro sociální služby

Dobrovolník přináší do služby významnou úlohu. Je to člověk, který není zaměstnaný v dané službě a může mít ke klientovi blíže jak věkově, mentálně, tak i geograficky, a to díky svým zkušenostem a zájmům. Výhoda dobrovolníka je, že není profesionální sociální pracovník, což může bourat bariéry, a to mezi dobrovolníkem a klientem. Také může dobrovolník pomáhat udržet klientovi vědomí o jeho osobní důstojnosti a hodnoty. (Hestia, 2013)

Podle Metodiky dobrovolníků v sociálních službách (Hestia, 2013), mohou dobrovolníci poskytnout občanské poradenství, které dělají v rámci svých znalostí a dovedností. Také pomáhají odlehčit rutinní práci zaměstnanců, a zároveň přináší i určitý nadstandard. Ten pracovníci při své práci nemohou klientovi poskytnout.

V koronavirové situaci, kdy bylo pracovníků v domově pro seniory méně, a neměli dost času, který by mohli trávit s klienty individuálně, protože museli zastoupit i své kolegy při obstarávání běžných činností služby. V tuto chvíli byl dobrovolník velkým přínosem, protože na sebe přenesl aktivity, na které neměli pečovatelé a zdravotníci čas. Jednalo se o věnování se výhradně klientovi osobně.

Shrnutí kapitoly

Výše v této kapitole jsem rozepsala základní informace o dobrovolnictví, co si pod tím pojmem můžeme představovat a kdo je vůbec dobrovolník. Je důležité, aby dobrovolník svou práci dělal bez nároku na jakoukoliv odměnu. Dobrovolník potřebuje také mít určitou motivaci pro práci s klienty. Neměl by mít vůči klientům, za kterými dochází žádné předsudky, které by právě mohly bránit v dobře odvedené práci. Také každý dobrovolník by měl znát své práva a povinnosti, které mívá ve své písemné dohodě. Povinnosti se ale mohou měnit, například v koronavirové situaci bylo povinností nošení respirátorů, empírů a jednorázových rukavic. Také dobrovolníci museli od klientů si udržovat dvou metrový odstup. Takové povinnost v dohodách už nebývají, protože se mohou kdykoliv pozměnit.

Zaměřila jsem se na přínos dobrovolníků pro sociální služby, kdy se jedná o velkou pomoc jak pro klienty, tak i pro pečovatele, zdravotní a sociální pracovníky, kteří s klienty nedokáží trávit tolik individuálního času, kolik by chtěli. V neposlední řadě je zapotřebí si uvědomit, s kolika předsudky, bariérami či obavami je zapotřebí se vypořádat, než se služba vůbec rozhodne, zda osloví dobrovolnickou organizaci a požádá jí o pomoc. Každý člověk je jiný, uvažuje a chová

se jinak. Dobrovolnictví a vůbec sociální práce je jen o lidech a co člověk, to jiný přístup k problému. To všechno je zapotřebí brát v potaz a věnovat se těmto otázkám, aby byla sociální práce a dobrovolnictví opravdu prováděny co nejlépe, pomáhaly tam, kde je jich nejvíce zapotřebí a tomu, kdo pomoc skutečně potřebuje.

2 Dobrovolnické organizace

Dobrovolnictví v České republice je zprostředkováváno různými organizacemi, které dobrovolníky zaškolují, podepisují s nimi dohody o dobrovolnictví a také je pojišťují. V České republice je dobrovolnických center, které se zabývají dobrovolnictví ve svém kraji, celkem osm. Olomoucký kraj, Královehradecký kraj a kraj Vysočina dobrovolnické centra, které zprostředkovávají dobrovolníky pro celý kraj, nemají. Mají ale různé organizace ve svých městech, které zprostředkovávají pouze dobrovolníky na určité činnosti, buď v daném městě, nebo jenom ve své organizaci.

Organizace zprostředkovávající dobrovolníky podle krajů:

- Ústecký kraj – Dobrovolnické centrum z. s.
- Pardubický kraj – Koalice nevládek
- Plzeňský kraj – Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM z. s.
- Karlovarský kraj – Institut pro podporu vzdělávání a rozvoj kvality ve veřejných službách (INSTANT)
- Jihočeský kraj – Dobrovolnické centrum KreBull
- Středočeský kraj a hlavní město Praha – Dobrovolnické centrum Letokruh
- Jihomoravský kraj – Dobrovolnické centrum Plán B z. s.
- Moravskoslezský a Liberecký kraj – organizace ADRA

Tuto organizaci bych ráda blíže specifikovala, protože se jedná o organizaci, která mi umožnila zpracovat výzkum pro tuto práci.

2.1 Organizace ADRA

Jedná se o humanitární a rozvojovou organizaci v České republice. Tato organizace pomáhá lidem, kteří jsou v nouzi, a to jak z Česka, tak i ze zahraničí. ADRA poskytuje pomoc například při přírodních katastrofách, snaží se také zlepšit životní podmínky lidí, které žijí v chudobě. Dobrovolnické centra, které jsou rozprostřené ve více městech v České republice se snaží propojit lidi, které jsou ochotné pomáhat těm lidem, kteří pomoc potřebují (například senioři, lidi se zdravotním postižením). (ADRA, O nás, [online])

Adventist Development and Relief Agency (mezinárodní síť organizací ADRA) se založila v USA v roce 1956 díky církvi adventistů sedmého dne. Stejná církev pořád přispívá pro to, aby tato síť se pořád rozvíjela. Tyto pobočky, které sídlí po celé zemi, umožňují, aby lidé rychle

reagovali na většinu humanitárních katastrofách. ADRA má také pohotovostní fond, odkud se mohou co nejrychleji uvolnit prostředky, které mohou právě pomoc tam, kde jsou potřební. (ADRA, O nás, [online])

ADRA v České republice byla založena v květnu roku 1992, a to nejprve jako nadace. Výtěžky, které byly z první humanitární a finanční sbírky, putovaly do Jugoslávie, která byla sužována válkou. Roku 1994 začalo vznikat občanské sdružení, to později v roce 2013 změnilo právní status na obecně prospěšnou společnost. Dnes působí v České republice vedle sebe jak ADRA o.p.s. ta i Nadace ADRA. Ta díky svým aktivitám doplňuje a rozšiřuje činnost organizace ADRA. (ADRA, O nás, [online])

ADRA dělá humanitární pomoc, charitativní obchody, také pomáhá ve zdraví, v obživě, vzdělávání a právě dobrovolnictví. V dobrovolnictví pomáhají, nemocným lidem, dětem, lidem se zdravotním postižením a také seniorům. (ADRA, komu pomáháme, [online])

Shrnutí kapitoly

Dobrovolnické organizace pracují po celé České republice na různých úrovních a v různých oblastech. Ať už se jedná o malé, či velké organizace, jejich cíl je společný a to pomáhat. Poznali jsme hlavní skupiny organizací působících v naší republice a místo jejich působení. Nejblíže byla popsána organizace ADRA, díky které jsem mohla zrealizovat svůj výzkum. Organizace ADRA spolupracuje s mnoha sociálními službami, do kterým zprostředkovávají dobrovolníky. Většinou ve službě pracují se sociálním pracovníkem, který dobrovolníky do služby poptává, následně je posílá na potřebná místa. Tato organizace dobrovolníky vyhledá, zaškolí, pojistí a také s nimi podepíše dohodu o dobrovolnické činnosti a následně je pošle do služby, se kterou spolupracuje. Ve službě už s dobrovolníkem komunikuje sociální pracovník, který ho pošle tam, kde je zrovna potřeba.

3 Dobrovolnictví u seniorů

V této kapitole se budu zabývat dobrovolnictví u seniorů. Vzhledem k tomu, že má práce se přímo zaměřuje na toto téma, myslím si tedy, že je velmi důležité něco o dobrovolnictví u seniorů, které je velmi rozsáhlé, vědět. Nejprve budu mluvit o dobrovolnictví, které zprostředkovává organizace ADRA. Také co za činnost dobrovolníci vlastně ve službě provádí. Také se budu zmiňovat o tom, kdo to senior vlastně je, a nakonec i něco o seniorech v domovech pro seniory.

Dobrovolnictví u seniorů je opravdu hodně rozsáhlý obor. V Moravskoslezském kraji zprostředkovává velmi často dobrovolníky pro seniory organizace ADRA. Díky této organizaci mohou dobrovolníci pomáhat jak už v domácnostech samotných seniorů, nebo v různých domovech pro seniory. Jako například domov Magnolie, domov Korýtko, domov Slunovrat, domov pro seniory Kamenec, Sluníčko, Čujkovova, domov pro seniory IRIS nebo Slunečnice. Ale také v centru sociálních služeb Domus. (Dobrovolnictví u seniorů a seniorek, [online])

A co dobrovolníci v organizacích dělají? Nejčastěji volný čas tráví právě procházkami se seniory, luštěním křížovek, nebo i povídáním, zpíváním a vzpomínáním nad fotografiemi. Dobrovolníci pravidelně dochází do domovů pro seniory a tráví tam s nimi několik hodin týdně. (Dobrovolnictví u seniorů a seniorek, [online])

Dobrovolníci také pomáhají hodně aktivizačním pracovníkům v domovech. Tito pracovníci mají často skupinu klientů, kteří potřebují individuální přístup a pomoc při každé činnosti. Pracovník je často na takovou skupinu sám, a není možné, aby právě individuální přístup dopřál všem klientům. Proto právě dobrovolník aktivizačnímu pracovníkovi s klienty, kteří potřebují individuální přístup v určitých činnostech. Mezi tyto činnosti patří například pomoc s vystřihováním, lepením, nebo vytvářením různých věcí. Často se jedná o dekorace, které se poté vylepují v domově pro seniory anebo se prodávají na jarmarku. Zároveň také dobrovolník jezdí na výlety spolu s klienty z domova, samozřejmě i se zaměstnanci. Dobrovolníci vypomáhají například s doprovázením klientů na vozíčku, nebo pomoc při chůzi klienta. (Dobrovolnictví u seniorů, [online])

3.1 Kdo je senior

Stáří je závěrečná etapa člověka, kterou si prochází skoro každý člověk. Stáří je ohraničeno dvěma časovými body. Horní věková hranice a spodní věková hranice. Horní věková hranice je vlastně vymezena našim koncem na tomto světě, tedy smrtí. Spodní věková hranice je trochu

složitější, protože je vymezená určitými procesy a jevy, které tvoří stáří a do člověka vstupují postupně. Tyto jevy a procesy jsou velmi individuální. U každého se tvoří jinak a hlavně jindy, takže každý člověk přichází do stáří jindy a jinak. Tyto jevy a procesy mají jak biologický, tak i psychický, kulturní a sociální charakter. (Sak a Kolesárová, 2012, str. 11)

Senior je jiné slovo pro důchodce, nebo staršího člověka. Senior je člověk, který přesáhl věk 60 let. Také bychom mohli říct, že senior je člověk, který má věk pro odchod do důchodu. U nás v České republice je věková hranice odchodu do důchodu přibližně 65 let. Tento věk je také chápán jako konec produktivního věku a začátek stáří. Senior může využívat různých slev. Ať už na jízdě nebo na vstupy do hradů, zámků, či různých jiných akcí. Slevy jsou opět nastaveny různě podle věku. Někde je to od 60 let, někde až od 70 let. Samozřejmě, i když jsme ve věku, kdy jsme bráni jako senioři, tak není podmínkou, že bychom se museli i tak cítit. Někdo je vitální ještě hodně dlouho po tom, co dosáhne hranici důchodcovského věku, a někdo se cítí být starý už kolem padesáti let. (Kdo je to senior? [online])

3.2 Senior v domově pro seniory

Domov pro seniory je jeden ze sociálních služeb. Tyto služby mají tři druhy:

- Sociální poradenství
- Služby sociální péče
- Služby sociální prevence

Všechny tyto druhy sociálních služeb dělíme ještě následně na tyto formy:

- Ambulantní
- Terénní
- Pobytové

Domovy pro seniory patří do služeb sociální péče a má formou pobytovou. Vše o sociálních službách můžeme vždy najít v zákonu č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Služby sociální péče pomáhají osobám, aby měli zajištěnou fyzickou a psychickou soběstačnost. Cílem je podpořit život v jejich přirozeném sociálním prostředí a také jim umožnit v co nejvyšší možné míře zapojit se do běžného života společnosti. A pokud to nejde, tak jim alespoň zajistit důstojné prostředí a zacházení. A to například i v domovech pro seniory. (Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, § 38)

Podle zákona o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, § 49) jsou domovy pro seniory pobytové služby, které jsou určeny pro osoby se sníženou soběstačností, a to z důvodu věku. Jejich situace vyžaduje také pravidelnou pomoc jiné osoby. Mezi činnosti, které služba poskytuje patří pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti, pomoc při uplatňování práv a samozřejmě domov pro seniory poskytuje i ubytování a stravu.

Každý domov pro seniory má určité podmínky pro přijetí. Jedná se hlavně o splnění podmínek cílové skupiny, tedy pro koho je služba určena. Další podmínka, kterou by měl každý žadatel o službu splňovat je přiznání příspěvku na péči. Pokud si o příspěvek nežádal před přijetím do služby, tak sociální pracovník společně s klientem o příspěvek na péči zažádá. (Domovy pro seniory, [online])

Každý klient má v domově pro seniory svého klíčového pracovníka. Tento pracovník je něco jako důvěrník nebo patron klienta. Povídají si spolu, pracovník se zajímá o to, jak je klient se službou spokojený. A také vždy, když klient řeší nějaký problém, tak pracovník mu se vším pomáhá a je mu vždy oporou. Vztah mezi klientem a pracovníkem je založený na důvěře a opoře. Pracovník právě poskytuje klientovi psychologickou podporu a je mu nejbližší. Také jedná s rodinou a blízkými klienta. (Domovy pro seniory, [online])

Například domov pro seniory Slunečnice v Ostravě má vypsanou cílovou skupinu, věkovou hranici a také cílovou oblast na svých webových stránkách, stejně jako ostatní domovy pro seniory. V domově Slunečnice službu poskytují pro osoby, které potřebují pravidelnou podporu a pomoc, a to při péči o vlastní osobu. Péči nelze zajistit jinak, jako například rodinou, osobní asistencí, nebo pečovatelskou službou. Nebo také může chybět rodinné zázemí, které by plnilo svou funkci přiměřeným způsobem. Co se týká věkové hranice pro přijímání klientů, domov pro seniory Slunečnice dělí na dvě věkové skupiny. Mladší senioři, kteří jsou myšleni ve věku 65-80 let, a starší senioři, kteří jsou ve věku nad 80 let. Také každý domov pro seniory má určitou oblast, ze které berou klienty přednostně. V tomto domově se jedná přímo o město Ostrava a jeho okolí. (Služba „domovy pro seniory“, [online])

3.3 Modely dobrovolnictví v sociálních službách

Podle Metodiky dobrovolníků v sociálních službách (Hestia, 2013) můžeme rozlišit tři modely dobrovolnictví v sociálních službách. Jedná se o Dobrovolnictví „IN“, Dobrovolnictví „OUT“ a dobrovolnictví jako nespecifická rehabilitace.

3.3.1 Dobrovolnictví „IN“

Dobrovolnictví „IN“ je dobrovolnický program, který je zaměřený hlavně na starší osoby a osoby se zdravotním postižením. Cílem je zlepšovat volný čas klientů domovů pro seniory, LDN, hospiců ale také domovů pro osoby se zdravotním postižením. Vzhledem k tomu, že pracovníci, kteří o klienty pečují, nemají dostatek času, aby mohli trávit s klienty jejich volný čas efektivně. Proto do domovů dochází dobrovolníci, kteří se více klientům věnují, vyslechnou si je a také si s nimi popovídají. Dobrovolníci tak tráví s klienty čas efektivně a uspokojují tak jejich potřebu po informacích, sociálních kontaktů i emoční podpory. (Hestia, 2013)

Dobrovolníci se často prosazují u činností jako například, hraní společenských her ve dvojici, hraní na rytmické nástroje ve skupině, promítají filmy, následně dělají besedy o tom, co viděli, nebo také sportovní aktivity (ping pong, šipky, stolní fotbal, kulečnick). (Hestia, 2013)

3.3.2 Dobrovolnictví „OUT“

Jako další typ dobrovolnictví můžeme označit dobrovolnou osobní asistenci, tedy takové dobrovolnictví, které je založené na vztahu dvou lidí. Dobrovolníka a klienta. Dobrovolnictví „OUT“ můžeme třídit na dva druhy. Dobrovolnou osobní asistenci si může člověk zajistit sám anebo klientovi pomáhá organizace. (Hestia, 2013)

U dobrovolné osobní asistence, kterou si může člověk zajistit sám, dělá to například přes dobrovolnické centra. Dobrovolníci jsou připraveni na činnost, kterou budou u klienta dělat a také průběžně instruováni. Pravidla spolupráce si vždy určují klient s dobrovolníkem, a právě pouze na jejich domluvě závisí i průběh spolupráce mezi nimi. (Hestia, 2013)

V druhém případě se jedná o to, že ke zprostředkování dobrovolníka pomáhá klientovi organizace. Klient se spojí s organizací, která je zaměřena na pomoc, a to podle typu postižení. Organizace následně zajistí klientům kontakt s dobrovolným osobním asistentem. Organizace také zajišťuje vyhledávání dobrovolníků, vstupní pohovory, uzavření písemné dohody, koordinaci spolupráce s dobrovolníkem, klientská setkání a poradenství. (Hestia, 2013)

3.3.3 Dobrovolnictví jako nespecifická rehabilitace

Dalším typem dobrovolnictví je to, že zapojují starší a osoby se zdravotním postižením. Tím, že by klient dělal dobrovolnictví, může si pořád ještě dokazovat, že je pro někoho potřebný a velmi užitečný. Starší lidé mohou své zkušenosti, které dostali během svého života, uplatnit prostřednictvím dobrovolnictví. To je zdrojem seberealizace a sociálních kontaktů. Pro to, aby člověk byl životně spokojený v každém svém věku, je důležité zapojení člověka do života

komunity a společnosti, pocit uznání a užitečnosti, také ocenění zkušeností a smysluplné využívání volného času. Různé zkušenosti s dobrovolnictvím mohou vést také k uplatnění seniorů na trhu práce. (Hestia, 2013)

Shrnutí kapitoly

V této kapitole byla potřeba ujasnit, jaká práce dobrovolníky čeká v domovech pro seniory. Samozřejmě každý domov pro seniory se pyšní s jinými druhy práce. Většinou se ale jedná o povídání si s klienty, chození na procházky, luštění křížovek nebo například zpívání. Také jsem se zmiňovala o tom, že dobrovolníci nemusí docházet pouze do domovů pro seniory, ale mohou také navštěvovat domácnosti seniorů. Opět jsem zmiňovala pracovníky v domovech. Přesněji aktivizační pracovníky, kteří si dobrovolníky velmi často berou k sobě, aby jim pomohli, když někdo z klientů bude potřebovat individuální přístup.

Můžeme se ale také pozastavit na sociálních pracovnících. Tito pracovníci jsou rádi za to, že dobrovolník přijde a začne trávit volný čas s klienty. Jde vlastně o to, že to, co se dozvídá dobrovolník od klienta, může následně sociální pracovník použít pro další práci, jako například individuální plánování.

Také si myslím, že bylo důležité se zmínit o tom, kdo je to vlastně senior a domov pro seniory. Seniorů je v České republice mnoho a většina z nich potřebují každodenní pomoc cizí osoby. Právě proto je velmi časté, že bydlí v domovech pro seniory, kam právě dochází dobrovolníci. Bylo nutné vymezit, co to je domov pro seniory, jaký druh a forma služby to je. Také samozřejmě, co je cílem této služby. Veškeré informace spojené se sociálními službami najdeme v zákoně č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Zmínila jsem také podmínky, které si domovy pro seniory ukládají pro přijímání klientů.

4 COVID-19

V této kapitole se budu věnovat onemocnění COVID – 19. Vzhledem k tomu, že cílem mé práce je zjistit, jak se změnila práce dobrovolníků u seniorů v koronavirové situaci, je důležité se seznámit právě s onemocněním COVID – 19, který ovlivnil i domovy pro seniory a dobrovolníky v nich.

COVID – 19 je onemocnění, které je spojeno s koronavirem způsobujícím těžký akutní respirační syndrom. V současné době se v celé zemi vyskytuje přibližně šest mutací koronaviru. Světová zdravotnická organizace (WHO) prohlásila k 1. březnu roku 2020, že se jedná v celé zemi o pandemii, což se vlastně jedná o první pandemii, která byla vyvolána koronavirem. (Evropský informační portál o očkování, 2020, [online])

Poprvé se koronavirus objevil na konci roku 2019 v čínském Wu-chan. COVID – 19 se rozmohl po celé zemi. Na začátku roku 2020 se virus dostal i k nám do České republiky. Zde se první tři případy objevily dne 1.3.2020. Tito lidé byli nakaženi v zahraničí. Ke konci března už se začaly zavírat školy a přecházelo se na distanční výuku, zavírali se různé obchody. Lidé nemohli vycházet ven, zakázaly se návštěvy v nemocnicích, domovech pro seniory a Česká republika poprvé zažila nouzový stav, kdy byly otevřené pouze obchody s potravinami a supermarkety. (Keisler a kol., 2020, str. 11)

Koronavirus se projevuje nejčastěji klinickými příznaky, jako například horečka, kašel, dušnost, bolesti svalů, únava, ztráta čichu a chuti, kopřivka, a u závažnějších případů se často objevuje zánět plic. Inkubační doba koronaviru se hodně často mění. Je to tím, že tento virus se ukázal teprve nedávno, a proto veškeré informace se teprve zjišťují. Dnes se inkubační doba koronaviru odhaduje na 1 až 14 dní, nejčastěji se příznaky projevují kolem 5 až 6 dne od kontaktu s nakaženou osobou. (Keisler a kol., 2020, str. 3-4)

Mezi nejohroženější skupiny, kterým hrozí těžký průběh onemocnění COVID – 19, nebo dokonce smrt, patří lidé s obezitou, diabetem, vysokým krevním tlakem, kardiovaskulárním onemocněním, chronickým respiračním onemocněním, oslabeným imunitním systémem, následně tam řadíme také starší lidé nad 60 let věku, a seniory (Evropský informační portál o očkování, 2020, [online])

Podle mého názoru jsou senioři nejvíce ohrožená skupina, protože mají spoustu přidružených nemocí, a navíc se jejich informace omezují pouze na to, co vidí v televizi, nebo co jim říká jejich rodina. Bývají často nemocní už díky věku, mají oslabenější imunitu a díky zmatečným

informacím v televizi, neměli ani dostatek informací o tom, co dělat, když mají nějaké příznaky. U nás v České republice vznikl problém na jaře roku 2020, když ve zprávách, v televizi a na internetu psali, aby senioři nevycházeli ven, nebo aby nepřijímali žádnou návštěvu. V domovech pro seniory byly návštěvy zakázané.

V této kapitole se budu věnovat cílové skupině mé bakalářské práce, tedy seniorům. Senioři jsou častá cílová skupina pro dobrovolnictví, obzvláště v koronavirovém období, kdy právě tato skupina byla jedna z nejohroženějších. Obzvláště v domovech pro seniory, kdy byli odkázáni pouze na pracovníky, kteří se často buďto měnili, nebo tam byli až do posledních sil.

4.1 Vakcinace COVID-19

Vakcíny proti COVID-19 vznikaly rychleji než ostatní vakcíny na onemocnění, která známe z minulosti. Bylo to z toho důvodu, že ve světě se COVID-19 velmi rychle rozšiřoval a bylo nutné nějak zasáhnout. Evropská unie se domnívala, že když vytvoří vakcínu proti koronaviru, tak zmírní rozšíření viru. Vakcína byla ale testována stejně jako ostatní vakcíny. Nejprve byla testována v laboratořích, později na zvířatech a u lidských dobrovolníků. Předtím, než se může vakcína použít na obyvatelstvu, musela být schválena nejprve Evropskou agenturou pro léčivé přípravky. (Evropský informační portál o očkování, 2021)

V České republice byl první člověk naočkovaný dne 27.12.2020. Mezi první skupiny, které se očkovali patřili právě senioři, kteří patřili mezi nejohroženější skupiny. Senioři byli očkováni podle věkových skupin. V České republice je něco přes 64 % lidí očkovaných alespoň s jednou očkovací dávkou. (Vláda České republiky, [online])

4.2 Nouzový stav v domovech pro seniory

V březnu roku 2020 byl vyhlášen v České republice první nouzový stav. Ten se týkal i domovů pro seniory a dopadl hlavně na seniory ně velmi tvrdě, protože k seniorům nesměly návštěvy. Na počátku nebyly dostupné informace k nemoci, které by byly relevantní ke skutečnému problému, což bylo pochopitelné vzhledem k tomu, že se jednalo o úplně nový virus, který nebyl ještě znám, tudíž se nevědělo čím člověku může nejvíce ublížit.

V průběhu několika nouzových stavů se domovy k těmto stavěly různě. Někde se snažili omezit, kromě návštěv rodiny i pohyb zaměstnanců mezi odděleními, nošení ochranných pomůcek, apod., vždy podle potřeby a znalostí problematiky společně s tím, jak se získávaly informace k viru. Například od 17.7.2021 domov pro seniory Slunečnice v Ostravě nařídil návštěvám povinné nošení respirátorů FFP2 bez výdechového ventilu. Zároveň návštěvníci

museli dodržovat povinné rozestupy 2 metry od klientů a personálu. (DS Slunečnice, koronavir, [online])

V průběhu dalších koronavirových vln se také stávaly dostupnější určité proventivní pomůcky. Ať se už jednalo o PCR testy, tak vývoj a dostupnost samotestovacích sad na zjištění nákazy. To vše ovlivňovalo i rozhodnutí vlády ČR. Například od srpna 2021 Ministerstvo zdravotnictví vydalo opatření, které se týkalo právě domovů pro seniory. Mimo jiné se jednalo o testování klientů v sociálních službách na přítomnost onemocnění COVID-19. Testování zprvopočátku probíhalo jednou za sedm dní a nabývalo účinnosti od 1.9.2021. Testy se nemuseli provádět klientům, kteří absolvovali PCR testy nejdéle před 72 hodinami, pokud byla osoba očkovaná, pokud prodělala onemocnění COVID-19 v posledních 180 dnech, a nakonec pokud byla osoba v terminálním stádiu onemocnění. (MPSV, Informace pro sociální služby, 2022 [online])

Ministerstvo zdravotnictví v ČR vydalo dne 27.10.2021 také povinnost nosit všude ochranu úst a nosu. Toto opatření nabíralo účinnosti dne 1.1.2021. Jednalo se o opatření, které vláda vyhlásila také na přelomu dubna a května roku 2020. Toto opatření patřilo mezi první, které ministerstvo zdravotnictví v České republice vydalo již na začátku koronavirové situace. (MPSV, Informace pro sociální služby, 2022 [online])

Domovy pro seniory zakazovaly osobní návštěvy z důvodu vzniku onemocnění COVID-19 po patrech. Vždy se zavřelo určité patro, na kterém se koronavirus objevil. Jednalo se o opatření, aby se COVID-19 nerozšiřoval po ostatních odděleních, a neohrožoval jak klienty domova, tak i pracovníky, kteří byli potřeba pro všechny oddělení. (DS Slunečnice, koronavir, [online])

Shrnutí kapitoly

V této kapitole jsme se dozvěděli, co to COVID-19 je, co se stane, když má někdo mírný, nebo vážný průběh, a kdy se jedná o smrtelné onemocnění. Také jsme se dozvěděli, něco o vakcinaci, která k nám do České republiky došla na konci prosince roku 2020. Zároveň vakcinace byla prvně dovážena do domovů pro seniory, a myšlena celkově pro starší občany České republiky pro to, aby byla starší populace chráněna před tímto onemocněním. Nakonec jsem sepsala, jak probíhal nouzový stav v domovech pro seniory a přímo v daném domově, ve kterém jsem tvořila výzkumné šetření, tedy Slunečnici. Jednalo se především o situace, které ovlivňovaly návštěvnost v domovech a tímto i psychické stavy klientů.

Empirická část

5 Výzkum

V této části mé práce se budu věnovat výzkumu, který jsem tvořila v roce 2022. Nejprve vymezím cíl a metodu svého výzkumu, následně se zmíním o technice sběru a analýze dat. Dále vymezím, kdo to je respondent, a jaké respondenty jsem potřebovala do svého výzkumu. A nakonec se pokusím sepsat výsledky, které jsem ve svém výzkumu zjistila.

5.1 Cíl výzkumu a výzkumná otázka

Cílem mé práce je zjistit, jak se proměnila práce dobrovolníků u seniorů v koronavirové situaci v jednom z domovů pro seniory.

Výzkumná otázka zní, Jak se proměnila práce dobrovolníků v době koronavirové situace?

5.2 Metoda výzkumu

Výzkum byl prováděn formou kvalitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum je „*jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvalifikace.*“ (Strauss a Corbinová, 1999, str. 10)

Tento výzkum se může týkat života lidí, příběhů, chování, a také chodu organizací, společenských hnutí anebo vzájemných vztahů. Termín kvalitativní výzkum je zavádějící, a to proto že to může pro každého znamenat něco jiného. Je možné také kombinovat kvalitativní a kvantitativní metody, jako například kvalitativní údaje můžeme použít pro ilustraci anebo vyjasnění kvantitativně odvozených závěrů. Také můžeme kvantifikovat výsledky demografického průzkumu. (Strauss a Corbinová, 1999, str. 11)

Hendl uvádí, že „*V případové studii jde o detailní studium jednoho případu nebo několika málo případů. Zatímco ve statistickém šetření shromažďujeme relativně omezené množství dat od mnoha jedinců, v případové studii sbíráme velké množství dat od jednoho nebo několika málo jedinců.*“ (Hendl, 2005, str. 104)

Díky případové studii můžeme zachytit složitost případu, také popis vztahů v jejich celistvosti. Předpokladem je, že tím, že důkladně prozkoumáme jeden případ, tak lépe porozumíme i jiným případům. Na konci případové studie můžeme tento případ zařadit do širší souvislosti. Tedy můžeme tento případ srovnat s jinými a provádět také posouzení validitu výsledků. (Hendl, 2005, str. 104)

Případovou studii můžeme dělit na pět typů, které rozlišujeme podle sledovaného případu:

- 1) Osobní případová studie – je to výzkum určitého aspektu u jedné osoby. V osobní případové studii dáváme určitou pozornost na minulost, kontextové faktory a také určitým postojům, které mohly předcházet určitým událostem. (Hendl, 2005, str. 104)
- 2) Studie komunity – zde se zkoumá jedna či více komunit ve městě nebo dokonce celé město. Zde můžeme užívat označení sociografie. Popisuje se a analyzují se vzorce hlavních aspektů života dané komunity. A dělá se jejich komparace. (Hendl, 2005, str. 105)
- 3) Studium sociálních skupin – zde se zkoumají jak malé přímo komunikující skupiny, například rodiny, tak i větší skupiny, například zaměstnanecká skupina. Zde případová studie popisuje a analyzuje vztahy a aktivity v dané skupině. (Hendl, 2005, str. 105)
- 4) Studium organizací a institucí – zde se zkoumají firmy, školy, také odborové organizace. Většinou se jedná o realizování programů, intervencí, také se zkoumají procesy změn a adaptací. Cílem je hledat nejlepší vzorce chování, také zavádět určité typy řízení, evaluace, ale i zkoumáme procesy změn a adaptace. (Hend, 2005, str. 105)
- 5) Zkoumání událostí, rolí a vztahů – zaměřuje se na určitou událost. Také zde zahrnujeme například analýzu interakce učitele a žáka, konfliktu rolí, stereotypů a adaptace. (Hendl, 2005, str. 105)

Pro mou práci jsem si vybrala čtvrtý typ, tedy přesněji se jedná o Studium organizací a institucí. Ve svém výzkumu jsem zkoumala, jak se proměnila práce dobrovolníků v koronavirové situaci, tedy zkoumala jsem procesy změn v daném domově pro seniory.

6 Technika sběru a analýza dat

Rozhovor je jeden z typů kvalitativního výzkumu. Vedení takového rozhovoru je umění ale i věda zároveň. Rozhovory totiž vyžadují určitou dovednost, citlivost, koncentraci, interpersonální porozumění a disciplínu. Je důležité si také vytvořit takové otázky, díky kterým právě dosáhneme cíle, který jsme si na začátku stanovili. Na začátku rozhovoru je důležité, abychom prolomili psychické bariéry, které většinou respondenti vůči tazateli mají, protože je to někdo cizí. Kvalitativní rozhovor není jenom o sběru dat. Jedná se i o to, že může mít intervenční charakter, kdy tazatel nabídne dodatečný kontakt, kdyby si respondent na něco důležitého ještě vzpomněl. Nebo také kdyby si tazatel potřeboval na něco doptat. (Hendl, 2005, str. 166)

Miovský (2006, str. 157) dělí rozhovor, který se provádí tváří v tvář podle strukturace. Tedy nestrukturovaný rozhovor, polostrukturovaný a strukturovaný rozhovor.

Já se pro splnění svého cíle rozhodla pro techniku výzkumu formou polostrukturovaného rozhovoru. Polostrukturovaný rozhovor potřebuje větší přípravu než nestrukturovaný. Musíme si vytvořit nějaké schéma, a to je právě závazné pro člověka, který rozhovor dělá. Schéma můžeme vyspecifikovat jako určitý okruh otázek, na který se tazatel ptá respondenta. V polostrukturovaném rozhovoru může zaměnit klidně pořadí otázek, a také se právě podle potřeby doptávat. (Miovský, 2006, str. 159)

Pro analýzu dat jsem využila metodu otevřeného kódování. Jedná se o první fázi procesu kódování. Jednotky jsou složeny z pojmů. Tyto pojmy mohou označovat události. Tím, že si porovnáváme a zároveň i třídíme významové jednotky a veškeré pojmy, které jsou v nich obsaženy, nám vznikají kategorie. (Miovský, 2006, str. 228)

Ve své práci jsem během rozhovorů přišla na tři kategorie, které mi pomáhaly naplnit cíl.

Kategorie, na které jsem během rozhovorů vyvstaly:

- Doba před koronavirovou situací,
- doba při koronavirové situaci,
- vnímání dobrovolnictví v současnosti.

Všechny kategorie jsou přesněji upraveny na konci všech rozhovorů, které jsem si přepisovala do psané podoby.

7 Respondenti

Respondent je „*termín používaný v sociologii i sociální antropologii a psychologii pro osobu, která odpovídá na otázky kladené v interview nebo v dotazníkovém šetření či anketě, tedy v rámci technik postavených na dotazování.*“ (Sociologická encyklopedie, Respondent, [online])

Do své práce jsem hledala respondenty, kteří dochází do vybraného domova pro seniory jako dobrovolníci. Jedná se současně o dobrovolníky, kteří jsou zprostředkováni organizací ADRA v Ostravě. Dobrovolníci dochází do domova a tráví zde svůj volný čas s klienty, bez nároku na jakoukoliv odměnu.

Organizaci ADRA jsem oslovila, protože jsem byla sama dobrovolnicí v domově pro seniory přes tuto organizaci. Sama jsem se jí stala až v době koronavirové situace, kdy tato organizace dobrovolníky vyhledávala aktivněji než před touhle situací. Organizaci jsem v souvislosti s touto prací oslovila na podzim roku 2021. Vytvářela jsem otázky, díky kterým jsem zrealizovala rozhovory, a na jaře roku 2022 se následně doptávala na podrobnější informace.

Respondentů jsem získala 10. Jednalo se přesněji o tři muže a sedm žen. Šlo jak o respondenty, kteří započali se svou dobrovolnickou činností až v koronavirové situaci, a to pouze pro to, aby mohli ve službě pomoci, tak i o dobrovolníky, kteří již do služby docházeli dlouho předtím. Samozřejmě jsem měla respondenty, kteří do domova jako dobrovolníci přestali docházet, a to kvůli koronavirové situaci.

Respondenty více popisuji níže, v podkapitole „Základní údaje o respondentech“.

8 Výsledky analýzy dat

Tato kapitola se týká výsledků, které jsem zjistila díky svému výzkumu. Jedná se o polostrukturované rozhovory, které byly anonymní. Výsledky zde sepisuji do tří kategorií, které jsem vypsalala již výše.

8.1 Základní údaje o respondentech

Do výzkumu jsem poptávala dobrovolníky z vybraného domova pro seniory, kteří byli zprostředkováni organizací ADRA v Ostravě. Vedla jsem 10 rozhovorů s deseti respondenty.

V následující tabulce popíši základní informace, které jsem získala o respondentech.

Tabulka 1: Základní údaje o respondentech

Kód respondenta	Pohlaví	Věk	Spolupráce s organizací ADRA
R1	Žena	45 let	5 let
R2	Žena	22 let	2 roky
R3	Muž	30 let	3 roky
R4	Žena	26 let	4 roky
R5	Žena	17 let	1 rok
R6	Muž	38 let	5 let
R7	Muž	38 let	3 roky
R8	Žena	48 let	7 let
R9	Žena	50 let	5 let
R10	Žena	66 let	10 let

Zprvopočátku bylo pro mne zajímavé zjistit, zda má druh vzdělání a věk respondentů vliv na rozhodnutí budoucího dobrovolníka, zda se bude, či nebude věnovat dobrovolnické činnosti. Co vůbec vede člověka k rozhodnutí stát se dobrovolníkem? Vzhledem k tomu, že z mé skupiny vytypovaných osob mají tři vystudovanou vysokou školu, dva respondenti střední odborné vzdělání, které je ukončené maturitní zkouškou, tři respondenti mají střední odbornou školu s výučním listem a pouze dva dobrovolníci mají jen základní vzdělání, z toho jeden respondent teprve studuje střední odbornou školu s maturitou, mám pocit, že vzdělání na rozhodnutí stát se dobrovolníkem nemá vliv. Co se týče věku respondentů, tady se pohybuje v rozmezí od 17 do 66 let, tudíž ani tady není vyhraněna věková hranice pro rozhodnutí, stát se

dobrovolníkem. Nejvíce respondentů je ve věkové hranici tzv. Středních let, tedy mezi 38 – 48 lety. Jedná se o generaci, kdy již ví, co chtějí, mají své zázemí a dalo by se předpokládat, že i své rodiny. Volný čas tedy taky nebude hlavní příčinou rozhodnutí, stát se dobrovolníkem. Co tedy je tím hnacím motorem? Potřebuje vůbec člověk k tomu, aby chtěl pomáhat druhým nějaký důvod? Z výše uvedeného se domnívám, že důvod nebude ani věk, vzdělání, ba ani zda je člověk muž či žena. Důvodem bude potřeb něco změnit, udělat něco pro druhé, být někomu nápomocen. Možná také snaha o naplnění si života.

Dalším, co mne zajímalo bylo, jak a kde se dozvěděli o tom, že organizace ADRA hledá dobrovolníky, nebo že vůbec zprostředkovává dobrovolníky. R1 a R6, kteří pomáhají jako dobrovolníci již 5 let, se dozvěděli o této organizaci přes letáčky, které někdo rozdával na ulici, nebo byli pouze na sloupech vyvěšené. Většinou se opakovala stejná odpověď, a to, že se objevovaly reklamy na sociálních sítích. Pouze R5 odpověděl, že si hledal organizaci sám od sebe přes internet a najížděl přímo na stránky organizace. A R7 a R8 odpověděli podobně, že je přiměla dělat dobrovolníky osobní zkušenost s nimi. R8 řekla, že *„Dobrovolníci hodně pomohli ve špatné životní situaci mých blízkých, tak jsem se rozhodla, že bych mohla začít pomáhat taky někde...“*.

8.2 Doba před koronavirovou situací

K tomu, abych zjistila, jak se změnila práce dobrovolníků v době koronavirové doby, jsem musela nejdříve zjistit, jaká ta práce byly, než koronavirová doba začala.

Mezi první otázky, které jsem zařadila do této kategorie byla, zda docházeli do domova před koronavirovou situací. Osm respondentů mi odpovědělo, že ANO, zatímco respondenti R2 a R5 do domova před koronavirovou situací nedocházeli.

Následovala otázka, proč začali docházet do domova před koronavirovou situací jako dobrovolník. Na tuto otázku jsem se ptala pouze osmi respondentů, kteří do domova před koronavirovou situací docházeli. Všichni se shodli na tom, že chtěli být někde, kde budou užiteční a kde budou lidé za jejich pomoc vděční. A to senioři většinou bývají. Jsou rádi za to, že s nimi někdo tráví čas bez toho, aniž by měli slíbenou odměnu, a pro dobrovolníka je odměna ve stylu radosti klienta přínosná. Dále R7, R8 a R10 mluvili o tom, že vzhledem k tomu, že byli svědky starání se o starého člověka, který potřeboval pomoc jiné fyzické osoby, tak se rozhodli pomáhat právě seniorům alespoň tím, že jim zlepší den svou přítomností. Například ale R9 řekla, že *„chtěla jsem být užitečná, nejdřív jsem se snažila chodit nakupovat a pomáhat seniorce k ní domů, později se ale dostala do domova. Měla jsem k ní citový vztah, tak jsem chtěla, aby*

ten přechod pro ni nebyl tak moc náročný. “ Pro seniory je náročná v jejich věku každá změna, a když jde senior do domova pro seniory, i když tam chce jít sám, tak je dobré, aby měl co nejběžnější den, který zažíval denně u sebe doma, proto aby si mohl lépe zvyknout. Do běžného dne už senior často dobrovolníka bere.

Dalším mým dotazem v této kategorii bylo, kolik času dobrovolníci trávili před koronavirovou situací v domově pro seniory. Opět mi zde odpovídalo pouze osm respondentů. Jedná se o dobrovolníky, kteří odpověděli, že do domova pro seniory docházeli i před koronavirovou situací. Respondenti R1, R3, R7 a R9 se shodli na tom, že docházeli podle toho, jak je jako dobrovolníky organizace ADRA poptávala. *„ADRA vždy mluvila o tom, že máme docházet do domova na jednu hodinu a jen jednou za týden. Tak jsem docházel jen na hodinu týdně. Ono ani více času moc nešlo najít... “* (R3). Také ale respondenti R6, R8 a R10 měli času více a docházeli dvakrát do týdne. *„Buď jsem přišel rovnou na dvě hodiny, nebo jsem si to rozdělil na dvě návštěvy. Vždy záleželo na tom, kolik jsem měl za ten týden času... “* (R6). Nakonec jen R4 docházela jen jednou za 14 dní, ale zároveň se snažila docházet alespoň na dvě hodiny. Zde můžeme vidět, že respondenti se snažili docházet pravidelně, což je pro klienty velmi důležité, protože více, než kdokoli jiný potřebují pravidelnost a jistotu, že nebudou velké změny. Když klientům totiž slíbíme, že dorazíme, nebo už jsou senioři zvyklí na to, že docházíme v určité dny, a nakonec nepřijdeme, tak klienty vystavujeme stresovým, možná až smutným situacím.

Poslední otázkou v této kategorii je, jakou měli dobrovolníci náplň práce ještě před koronavirovou situací. Jednalo se o otázku, kterou následně budu porovnávat s podobnou otázkou, na kterou jsem se ptala, ale v době koronavirové situace. Toto je jedna z důležitých otázek, díky kterým mohu zjistit změnu práce dobrovolníků v koronavirové situaci.

Všech osm respondentů se shodlo na tom, že docházeli si do domova pro seniory s klienty primárně povídat. Následně se také respondenti shodovali na tom, že docházeli do obchodů klientům nakupovat nějaké drobnosti, které si klient už nedokázal obstarat sám. Také R1, R4 a R6 velmi často vypomáhali s akcemi, které služba realizovala pro klienty samotné. Slova dobrovolnice R8 jsou ale trochu jiná. *„Dělala jsem si kurz ošetřovatelky, takže jsem se poté i přihlásila k tomu, abych pomohla například u krmení seniorů, také jsem seniorce, ke které jsem docházela pravidelně, mazala její nohy, se kterými má problémy. Samozřejmě jsem i dělala normální práci dobrovolníka, jako je čtení seniorům, poslouchali jsme spolu hudbu jejich života, a velmi často jsme skončili u povídání, třeba o jejich životě.“* Dobrovolníci správně by neměli dělat zdravotnickou práci. Je to z toho důvodu, aby si buď oni sami neublížili, ale také,

aby neublížili klientům. Může se stát ale výjimka, když dobrovolník má základy ošetrovatelství, nebo zdravotnictví a ví, co má dělat. Také hraje velmi velká role, jaký má klient s dobrovolníkem vztah. Pokud se vídají už dlouho a klientovi toto nevadí, nemusí být problém, aby dobrovolník při takových činnostech pomohl.

8.3 Doba při koronavirové situaci

Nejprve bylo zapotřebí zjistit, kdo z mých respondentů docházel do domova pro seniory přes koronavirovou situaci. Zde jsem si vymezila období od března roku 2020, kdy se u nás v České republice začal koronavirus rozšiřovat. Vlastně kromě dobrovolníka R3 mi všichni mí respondenti odpověděli, že docházeli do domova i přes koronavirovou situaci. Například ale R10 na chvíli přerušila. *„V tu dobu to bylo horší. Vzhledem k tomu, že jsem sama seniorka a vztahovaly se na mě opatření, tak jsem se ze začátku opravdu bála vycházet i ven z bytu. Bála jsem se, že se sama někde nakazím a budu mít těžký průběh. Potom se začalo mluvit o očkování, tak jsem si řekla, že se radši nechám naočkovat, abych mohla začít chodit. Víte, mám tam kamarádky a už se mi i po tom docela stýskalo.“* (R10).

Tedy v této kategorii budu mluvit o devíti respondentech, kteří docházeli do domova pro seniory i přes to, že u nás v České republice byla tato koronavirová situace.

Respondenta R3 jsem se ještě následně ale zeptala, proč přestal docházet do domova pro seniory, když byla koronavirová situace. Zajímalo mě, jaký byl důvod toho, že by přestal docházet do služby, když se vlastně mluvilo často o tom, že dobrovolníci jsou pro seniory dost potřeba. Odpověděl mi *„Nechtěl jsem nikoho nakazit. Bála jsem se, protože v mé práci pracuje spousta cizinců a také lidí, kteří nedbali na nějaké opatření. Nechtěl jsem žít s tím, že bych seniora nakazil.“*

Také jsem se ptala, jaká byla motivace docházení do domova pro seniory při koronavirové situaci. R2 a R5, které před koronavirem do služby nedocházeli a začaly až v této době, se shodly na tom, že chtěly začít kvůli koronaviru. Podle jejich slov chtěli pomáhat také pracovníkům, kterých bylo málo. *„Chtěla jsem pomoci pracovníkům. V televizi pořad mluvili o tom, že je pracovníků málo a že jestli máme čas, tak máme přijít pomáhat. Pořád taky všude byli reklamy na ADRU, tak jsem si řekla proč ne. Tehdy to opravdu bylo až depresivní...“* (R2). Ostatních sedm respondentů se shodlo na tom, že nechtěli, aby klienti byli sami na pokojích a bez jakéhokoliv rozptýlení. Například dobrovolnice R8 mi řekla, že *„Chodila jsem i před kovidem. Ale v době kovidu jsem vnímala, že klienti domova musí být strašně sami, když jsou zakázané návštěvy a v domově nejsou ani žádné akce, tak jste vlastně zavřená na pokoji a*

nemáte pořádně co dělat. Naštěstí alespoň my jsme tam mohli, tak jsem se aspoň nějak snažila klientům zlepšit den.“ . Tedy můžeme vidět, že motivace pro to, aby dobrovolníci docházeli do služby byla hodně často kovidová. Dobrovolníci docházeli sice i předtím, ale kvůli kovidu se snažili docházet častěji.

Ještě jsem se chtěla zeptat dobrovolnic R2 a R5, proč, nebo co je vedlo k tomu, aby začaly docházet do domova pro seniory jako dobrovolnice, a to až v době koronavirové situace. Obě se shodly na tom, že chtěly být nápomocné tam, kde to bylo potřeba. R8 mi odpověděla *„Když se všude psalo a mluvilo o tom, že pracovníci nemají dost času, tak jsem se rozhodla, že by bylo fajn, kdyby měli senioři něčím jiný den.*“

Následovala opět otázka, kolik času trávili v domově pro seniory v koronavirové situaci. R2 a R9 pořád docházeli i v koronavirové situaci na jednu hodinu týdně. Respondent R8 mluvil o tom, že bylo více času, tak chodil dokonce na tři až čtyři hodiny týdně, ale ne za jeden den. Vždy si to rozdělila na více dní. Čtyři respondenti (R1, R4, R5 a R7) se shodovali na tom, že začali docházet častěji, protože začalo být více volného času. Vždy navštívili domov alespoň na dvě hodinky na týden. A nakonec podle slov R6 začal chodit méně než před koronavirovou situací. *„Přestal jsem mít čas. Musel jsem se starat o svou maminku, která nikam nechtěla chodit. Ale pořád jsem se snažil docházet aspoň jednou za 14 dní.*“ (R6). Zde můžeme vidět, že někdo chodil pořád stejně, ale také se našli dobrovolníci, kteří docházeli častěji, protože měli jenom více volného času. Například R4 řekla, že *„Byla jsem na mateřské dovolené. Rodiče mi pohlídali dceru a já si šla odpočinout za seniory. Bylo to opravdu fajn. Často jsem si s nimi povídala i o své dceři, bylo to hezké zpríjemnění dne.*“

No a také, pro porovnání jsem se ptala na to, jakou měli náplň práce v koronavirové situaci. Touto otázkou bych chtěla zjistit, jestli se práce dobrovolníků změnila a také jak. Všichni respondenti se shodli na tom, že v koronavirové situaci to bylo jiné a mnoho se toho změnilo. Pořád respondenti docházeli do služby za klienty si hlavně povídat. Dobrovolníci ale už neorganizovali žádné akce, a to hlavně proto, že pracovníci veškeré akce rušili, aby se klienti neshromažďovali a nebylo by riziko nakažení. Dva respondenti R1 a R4 chodili svým klientům nakupovat věci, které si přáli. Bylo to proto, že domov pro seniory začal zakazovat, aby klienti chodili ven mezi lidi. Bylo to pro ně bezpečnější, než kdyby se nakazili někde venku. Dobrovolníci museli dodržovat určitá opatření a později se museli i pravidelně testovat na COVID-19. Například ale R6 řekl, že *„Hodně se to zkrouhlo. Najednou jsem přišel jako vždy do domova a zjistil jsem, že nemůžeme dělat akce pro klienty, aby se nikdo nenakazil, což byl*

pro mě šok, protože jsem většinou hlavně pomáhal organizovat akce. Tak jsem přicházel, abych si povídal se seniorem, luštili jsme spolu křížovky, protože už neudržel pořádně tužku. Ale vždy jsem byl v pokoji seniora a nemohli jsme ani do společenské místnosti.“ Řekla bych, že práce dobrovolníka byla najednou náročnější. Nešlo sice o fyzickou práci, ale o psychickou náročnost. Často se opatření měnila, a tak podle respondentů nemohli nikdy vědět, co zrovna ten den budou dělat. Nebyly ale všechny odpovědi úplně shodné. Například dobrovolník R7 odpověděl, že *„Bylo to prakticky shodné, jako před kovidem. Jen jsem se navíc snažil si s nimi i více povídat, číst jim. Také na žádost seniora, jsem jim pomáhal s komunikací s rodinou. Půjčili jsme si notebook od sociální pracovníce, aby se mohl senior se svou rodinou alespoň nějak vidět.“* Můžeme tedy vidět na těchto odpovědích, že se hlavní, co se změnilo, byla psychická zátěž této práce.

8.4 Vnímání dobrovolnictví v současnosti

Zde jsem se chtěla zeptat na to, jestli vnímají důležitost dobrovolnictví teď jinak než před koronavirovou situací. Na tuto otázku mi odpověděli velmi stručně. Pouze čtyři respondenti (R1, R2, R4, R5 a R9) mi sdělili, že důležitost dobrovolnictví vnímají teď trochu jinak. Dalších pět dobrovolníků (R3, R6, R7 a R8) mi jednoznačně odpověděli, že důležitost dobrovolnictví nevnímají teď jinak. Že vždy to byla práce, která je u nás ve světě dost potřebná. A pouze R10 mluvila o své vlastní zkušenosti. *„Ono chodit si za seniory povídat je docela příjemné, ne jenom pro ně, ale i pro mě. Sama jsem vlastně byla dost často doma sama přes kovid, a sama jsem zjistila, že to není nic moc příjemného. Sice ze začátku jste i ráda za volný čas sama se sebou, ale po chvílce už vás to nudí a chcete si s někým povídat.“*

Těchto čtyř respondentů, kteří mi odpověděli na předešlou otázku kladně, jsem se také zeptala, co se na jejich vnímání důležitosti dobrovolnictví změnilo. Jedná se přesněji o dobrovolníky R1, R2, R4 a R5. Respondenti R2 a R5 se shodli na tom, že dobrovolnictví před koronavirovou situací nijak zvlášť nevnímali. Byla to pro ně normální práce, protože sami jako dobrovolníci nikam nedocházeli. Ale poté se jejich vnímání pozměnilo. Obě dobrovolnice vnímají jako fajn strávený volný čas někde, kde jsou potřeba. R1 mluvila o tom, že práce v koronavirové situaci v domově byla docela depresivní. *„Bylo to jiné, když jsem tam přicházela v kovidu. Seděla jsem u seniorky na pokoji, dva metry od její postele. Musela jsem mít na sobě empír, rukavice a respirátor a nemohla jsem se ani klientky dotknout. Velmi často se přede mnou klientka rozbřečela, protože se se svou rodinou neviděla několik týdnů, protože byly zakázané návštěvy. Když se tak stalo poprvé, tak jsem si uvědomila, že jim chci více pomoci než ještě před kovidem. Hodně mě tato práce naplňovala.“* (R1). Zatímco respondentka R4 mluvila hlavně o

pracovnících v domově pro seniory. „*Když jsem tam chodila, tak jsem si začala všimnout toho, že pracovníci jsou vděční. Vděční za to, že jsme tam přišli a byli se seniory, trávili s nimi volný čas, aby nemuseli pracovníci být v práci déle a mohli jít za rodinami domů.*“ (R4)

8.5 Shrnutí výzkumu

Vzhledem k tomu, že cílem mé práce bylo zjistit, jakým způsobem se proměnila práce dobrovolníků u seniorů v koronavirové situaci, bylo potřeba porovnání situace v této oblasti před koronavirovou situací a v době koronavirové situace.

Před koronavirovou situací docházelo do domova osm respondentů. Zatímco v koronavirové situaci docházelo do domova devět respondentů. Jeden respondent do služby docházet přestal, kvůli tomu, že se musel starat o svého rodiče.

Další část výzkumu měla porovnat změnu práce dobrovolníků byla motivace dobrovolníků. Proč vlastně do domova začali docházet. Před koronavirovou situací většina respondentů odpovídala na to, že chtěli trávit svůj volný čas efektivně. Také se objevovali odpovědi, že měli už osobní zkušenosti s dobrovolníky, tak se rozhodli dělat podobnou práci. Když jsem se zeptala dobrovolníků, jaká byla motivace pro to, aby chodili do domova pro seniory i přes koronavirovou situaci, tak mi velmi často odpovídali, že chtěli pomáhat pracovníkům, kteří neměli dostatek času pro to, aby se věnovali individuálně klientům. Když jsem se následně doptávala, tak mi respondenti řekli, že pracovníci neměli moc času kvůli koronavirové situaci. Můžeme tedy vidět, že motivace dobrovolníků se pozměnila. V koronavirové situaci začali chodit dobrovolníci za vidinou pomoci pracovníkům, kterých bylo méně a nestíhali individuální práci s klienty.

Následná část výzkumu mi měla pomoci splnit práci tím, že jsem hodnotila čas dobrovolníků strávený v domově pro seniory před a při koronavirové situace. Je zapotřebí říct, že dobrovolníci, kteří dochází přes organizaci ADRA, dochází většinou na jednu hodinu za týden. Proto doba, kterou dobrovolníci strávili před koronavirovou situací v domově pro seniory, byla většinou ta jedna hodina za týden. Samozřejmě někteří respondenti docházeli i častěji, ale někteří i méně často. Zatímco v koronavirové situaci začali i ti dobrovolníci, kteří docházeli před koronavirovou situací na hodinu týdně, docházet častěji. Většinou se jednalo už o dvě až tři hodiny. Samozřejmě byli i respondenti, kteří řekli, že docházeli méně, většinou ale k tomu dodali důvod, že se jednalo o rodinnou záležitost. Můžu tedy říct, že opět i čas strávený u klientů se v koronavirové situaci pozměnil.

Poslední část výzkumu mi pomohla naplnit cíl tím, že porovnávala náplň práce dobrovolníků v domově pro seniory. Opět se jednalo o dobu před koronavirovou situací a při ní. Jak před koronavirovou situací, tak i při ní se respondenti shodli na tom, že docházeli za klienty si hlavně povídat a někdy i prováděli nákupy. Před koronavirovou situací ale ještě k tomu se zařadili organizace akcí a společenské hry. Při koronavirové situaci ale už akce se provádět nemohly, zároveň také nemohli trávit čas se skupinou seniorů. Proto se většina věcí pozměnila a při koronavirové situace už bylo pouze povídání a někdy došli nakoupit. Při koronavirové situaci byla práce dobrovolníků psychicky náročnější, zatímco před koronavirovou situací byla práce spíše fyzická.

Závěr

V mé bakalářské práci jsem zpracovávala téma Dobrovolnictví u seniorů. Toto téma jsem si vybrala, protože sama jsem se stala dobrovolníkem v době koronavirové situaci a zajímalo mě samotnou, jestli a jak se práce těchto dobrovolníků proměnila právě v době koronavirové situace, která zasáhla spoustu z našich běžných životů.

V teoretické části jsem hodně vycházela z informací, které byly uvedeny v odborné literatuře. Jednalo se o odborné knihy, články, a zároveň i webové stránky, které byly upravovány hlavně proto, aby občané České republiky věděli, jaké vyšlo opatření v době koronavirové pandemie. Věnovala jsem se konkrétně teoretickému vymezení onemocnění COVID-19, dobrovolnictví, seniorů, organizacím, které zprostředkovávají dobrovolníky pro sociální služby. A samozřejmě jsem vymežila přímo spojení Dobrovolnictví u seniorů. Jednalo se především o to, co dobrovolník v domově pro seniory dělá za práci.

Náročnější část mé práce byla ta empirická, tedy výzkumná. V této části jsem se snažila o to, abych zjistila, jak se proměnila práce dobrovolníků v koronavirové situaci. Data jsem sesbírala na přelomu roku 2021 a 2022. Jednalo se především o dobrovolníky, kteří dochází do jednoho domova pro seniory a které tam vyslala organizace ADRA. Výsledky jsem následně analyzovala a popsala je již výše. Ze studie je patrný určitý rozdíl v potřebě využití pomoci dobrovolníků před a v době koronavirové. Nejedná se ani tak o důvody, proč se dobrovolník rozhodl být nápomocen, i když určitá potřeba zvýšené pomoci lidem nástupem koronaviru tady určitě byla. Jedná se spíše o přesměrování více času na samotného klienta, na jeho potřeby ani ne tak fyzické, jako spíše psychické a duchovní. Žádný člověk nechce být sám. Je sice pravdou, že v domovech pro seniory určitě nikdo samotou trpět nemůže, ale stačí to? Myslím si, že ze studie je zcela patrné, že klienti domova více, než kdy jindy potřebovali své blízké, svou rodinu, děti, vnoučata. Jejich nepřítomnost a nemožnost přijít za seniory na návštěvu byla důvodem stesku, pocitu nicoty, samoty (byť ve skutečnosti sám nikdo nebyl). Samozřejmě, že to bylo hlavně zákazem návštěv v domovech a co je zakázáno, nejvíce chybí, ale přece jen. Ze studie je zřejmé, že spousta lidí, pracujících v domovech pro seniory, stejně jako dobrovolníků tuto potřebu chápe, rozumí ji a snažili se seniorům pomoci, aby se necítili tak osamělí.

Je sice pravdou, že informace zjištěné v daném domově nemusí být relevantní pro jiný domov, ale nebude mezi jednotlivými příliš velký rozdíl. Potřeba sounáležitosti, spojení lidí, radosti z blízkosti a zájmu ostatních je důležitá všude, vždy a v každém věku.

Každý domov pro seniory si procházel v době koronavirové situace něčím jiným a dobrovolníci často dělali to, co bylo potřeba. V tomto domově se právě jednalo o to, aby dobrovolníci trávili volný čas s klienty u nich na pokojích, aby pracovníci měli více času na běžné věci, které se v době koronavirové situace nezvládali.

Bibliografie

ADRA: Dobrovolnictví u seniorů a senierek [online]. 2020 [cit. 16.6.2022]. Dostupné z: <https://adra.cz/jak-pomahame/dobrovolnictvi/ostrava/nase-aktivity/dobrovolnictvi-u-senioru-a-senierek/>

ADRA: O nás [online]. 2020 [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: <https://adra.cz/o-nas/>

Dobrovolnické centrum z. s. 2011. Kodex dobrovolníka [online]. Ústí nad Labem. [cit. 3.2.2022]. Dostupné z: <https://www.muzeumbv.cz/pdf/kodex-dobrovolnika95.pdf>

Domov pro seniory: Koronavir [online]. Ostrava [cit. 14.5.2022]. Dostupné z: <https://domovslunecnice.ostrava.cz/category/pro-verejnost/koronavir/>

DVOŘÁČKOVÁ, Dagmar. Kvalita života seniorů v domovech pro seniory. Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4138-3.

Fakta o COVID-19. 2020. In: Evropský informační portál o očkování [online]. 23.12.2020 [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: <https://vaccination-info.eu/cs/covid-19/fakta-o-covid-19>

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HESTIA O. S. Metodika dobrovolnictví v sociálních službách [online]. [cit. 13.5.2022]. Dostupné z: <https://www.hest.cz/cdn/public/001597.pdf>

HESTIA. Královehradecký kraj: Metodika dobrovolnictví v sociálních službách [online]. 2013 [cit. 19.6.2022]. Dostupné z: <https://www.hest.cz/cdn/public/001597.pdf>

Jak pečovat o stárnoucí rodiče: Dobrovolnictví u seniorů [online]. 2019 [cit. 16.6.2022]. Dostupné z: <https://peceosverodice.cz/dobrovolnictvi-u-senioru/>

KASALOVÁ, Hana. Gerontologie [online]. [cit. 4.2.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Gerontologie>

Kdo je dobrovolník? 2020 [online]. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. [cit. 3.2.2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/kdo-je-to-dobrovolnik/>

Kdo je to?: Kdo je to Senior? [online]. 2022 [cit. 17.6.2022]. Dostupné z: <https://kdojeto.superia.cz/vlastnosti/senior.php>

KEISLER, I., LOBOTKA, A., KOTULKOVÁ, L. Covid-19: Přijatá opatření a náhrada újmy. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, 320 s

Klinika adiktologie: Rozhovor jako evaluační nástroj [online]. 2019 [cit. 20.6.2022]. Dostupné z: <https://www.adiktologie.cz/rozhovor-jako-evaluacni-nastroj>

Ministerstvo práce a sociálních věcí: Informace pro sociální služby [online]. 2022 [cit. 14.5.2022]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-sluzby-info>

Můj důchod: Domovy pro seniory [online]. 2022 [cit. 16.6.2022]. Dostupné z: <https://www.mujduchod.cz/typy-sluzeb>

Mutace koronaviru. 2022. In: Covid portál [online]. 31.1.2022 [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-obecne-o-opatrenich/mutace-koronaviru>

NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. Praha: Academia, 1996, 270 s. ISBN 80-200-0592-7.

PRUKNER, Vítězslav. Motivace. Manažerské dovednosti [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014 [cit. 3.2.2022]. ISBN 978-80-244-4329-4. Dostupné z: <https://publi.cz/books/114/08.html>

Regionální dobrovolnická centra v ČR [online]. 2021 [cit. 3.2.2022]. Dostupné z: <https://dobrokraj.cz/regionalni-dobrovolnicka-centra-v-cr/>

Registrace na očkování. 2021. In: Covid portál [online]. 2.12.2021 [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/registrace-na-ockovani/aktualni-shrnuti>

SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ. Sociologie stáří a stárnutí. Praha: Grada Publishing, 2012, 232 s. ISBN 978-80-247-3850-5.

Sociální dávky a příspěvky [online]. [cit. 4.2.2022]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/nejssem-na-to-sam-1/socialni-davky-a-prispevky.php>

STRAUSS, Anselm a Juliet CORBINOVÁ. Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie. Brno: Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. 2002. Praha: Portál, 2002, 149 s. ISBN 80-7178-514-8.

Vakcíny proti COVID-19. 2021. In: Evropský informační portál o očkování [online]. 18.2.2021 [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: <https://vaccination-info.eu/cs/covid-19/vakciny-proti-covid-19>

Vláda české republiky: V ČR bylo zahájeno očkování proti onemocnění covid-19, mezi prvními očkovanými byl i premiér Babiš [online]. 2020 [cit. 2022-06-16]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/v-cr-bylo-zahajeno-ockovani-proti-onemocneni-covid-19--mezi-prvnimi-ockovanymi-byl-i-premier-babis-185837/>

VODÁKOVÁ, Alena. Sociologická encyklopedie: Respondent [online]. 2017 [cit. 15.4.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Respondent>

What you need to know about variants. 2022. In: Centers for Disease Control and Prevention [online]. 2.2.2022 [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/variants/about-variants.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fvariants%2Fvariant.html

Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. 2003. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198#cast1>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní údaje o respondentech.....	32
--	----

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá rozdílem práce dobrovolníků u seniorů mezi obdobími před a v koronavirové situaci. Zaměřuje se přímo na respondenty, tedy dobrovolníky, kteří dochází do vybraného domova pro seniory jako dobrovolník, a také docházeli do tohoto domova v koronavirové situaci.

Teoretická část práce se zabývá dobrovolnictvím, typy dobrovolnictví, typy a druhy organizací, která dobrovolníky zprostředkovává tam, kde je to potřeba. Také se zabývá dobrovolnictvím u seniorů, a nakonec onemocněním COVID-19.

Praktická část práce studuje zhodnocení odpovědí polostrukturovaných rozhovorů dobrovolníků, kteří dochází do domova pro seniory.

Klíčová slova: Dobrovolnictví, Senioři, COVID-19, Dobrovolnictví u seniorů

Anotation

This bachelor's thesis follows up the difference of voluntary work with seniors before corona time and afterwards. It focuses directly on responders, thus volunteers that regularly visit chosen retirement home also during corona.

The theoretical part describes voluntariness, types of voluntary work, types and categories of organizations negotiating with volunteers where needed. Voluntary work especially with seniors is defined and Coronavirus disease as well.

The practical part follows up the evaluation of responses, designed as semi-structured dialog with volunteers.

Key words: Volunteering, Seniors, COVID-19, Volunteering in seniors.